

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v říjnu 2007 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v říjnu a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu.**

Průzkum se týkal 973 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 476 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 373 podniků obchodu a 763 podniků vybraných odvětví služeb.

Odpovědi v dotaznících byly zpracovány váženě podle tržeb, (resp. objemu stavebních prací), otázky z oblasti pracovní problematiky váženě počtem zaměstnanců příslušné organizace¹⁾.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** v říjnu pokračovalo příznivé hodnocení celkové **ekonomické situace**. 57,5 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 41 % jako uspokojivou a 1,5 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů se 42,1 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu s 1,7 % tržeb. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 56,2 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Hodnocení **celkové poptávky** se zvýšilo stejně jako hodnocení **zahraniční poptávky**. Úroveň **celkové poptávky** (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti se 75,1 % tržeb, respondenti s 22,2 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti s 2,7 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů se 72,3 % tržeb, jako nízká u respondentů s 3 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů s 24,7 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 78 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky se 67,4 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 5,4 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti s 27,2 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů se 70,6 % tržeb, u 5,5 % za nízkou a u 23,9 % za vysokou.

Výrobní činnost se vyvíjela příznivě u podniků s 25,4 % tržeb, poklesla u 8,4 % podniků a u podniků s 66,2 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů s 25,4 % tržeb, snížení se týkalo podniků se 7,8 % a neměnnost podniků se 66,8 % tržeb.

Zásoby se podle mínění respondentů nezměnily. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 87,5% tržeb za normální v sezóně. Podniky se 7,5 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky s 5 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 85,6 % tržeb za normální v sezóně.

Své **výrobní kapacity** využívali respondenti v průměru na 89,1 %. Podniky, jejichž tržby představují 45 % za celý soubor, využívaly své výrobní kapacity na 91 - 100 %, v rozsahu 81 - 90 % využívaly své výrobní kapacity podniky s 22,9 % tržeb. Za hlavní **bariéry vyššího růstu výroby** považují respondenti reprezentující 24,3 % tržeb především nedostatek zaměstnanců a respondenti s 22,4 % tržeb uvedli, že bariéry růstu produkce své firmy nemají.

Konkurenční pozice na domácím trhu se u podniků s 91 % tržeb nezměnila, zlepšila se u podniků s 8 % tržeb a zhoršila se u 1 % podniků. U podniků, které vyvážejí do zahraničí, se u respondentů se 8,8 % tržeb zlepšila konkurenční pozice **na trzích Evropské unie**, pozice **na trzích v ostatních zemích** se zlepšila u respondentů s 16,5 % tržeb. Jako nezměněnou hodnotilo svoji pozici na trzích Evropské unie 90,3 % respondentů a v ostatních zemích respondenti s 82,3 % tržeb.

¹⁾ Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení (růst) a zhoršení (pokles) vyjádřený v %

Pro příští **tři měsíce** se očekává mírné zhoršení **ekonomické situace**, pro příštích **šest měsíců** se očekává téměř neměnný vývoj. Podle odpovědí v dotaznících by **celková ekonomická situace** měla v dalších třech měsících zůstat stabilizovaná u respondentů představujících 78,8 % tržeb. Zlepšení očekávají podniky se 16,2 % a zhoršení respondenti s 5 % tržeb. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situace zlepší u 16,2 % respondentů, u 5,6 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků se 78,2 % tržeb.

Pro příštích šest měsíců respondenti se 17,7 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení s 2,2 % a respondenti představující 80,1 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 79,9 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků s 17,8 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 2,3 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů s 61,2, % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti s 31,6 % a se snížením respondenti se 7,2 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 28,7 % tržeb, snížení očekává 8,0 % respondentů a neměnnost 63,3 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů s 28,8 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 63,1 % za celý soubor a snížení exportu očekává 8,1 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 32 % tržeb, pokles respondenti s 9,1 % tržeb a respondenti s 58,9 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů se 20,7 % tržeb za soubor podniků, které dovoz realizují, u respondentů se 74,7 % tržeb v této oblasti ke změnám nedojde a snížení dovozu předpokládají podniky s 4,6 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 23 % respondentů zvýšení dovozu, 5,1 % snížení a 71,9 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti s 75,5 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 5,4 % a nedostatečné u podniků s 19,1 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů s 73,1 % tržeb, více než dostatečné u 5,7 % a nedostatečné u 21,2 % respondentů.

Pro příští tři měsíce očekávají respondenti mírné zpomalení **výrobní činnosti** při růstu zaměstnanosti. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 34,4 % tržeb, se snížením počítá 3,4 % respondentů a respondenti s 62,2 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 31,2 % tržeb, neměnný vývoj 65 % respondentů a pokles výroby 3,8 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit. Ve zpracovatelském průmyslu by měla být výroba zajištěna (na základě zakázek) v normální pracovní době v průměru na 9 měsíců dopředu.

S poklesem **zaměstnanosti** počítá v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu 12,7 % počtu respondentů. Respondenti se 64,6 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky s 22,7 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 21,6 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 6,5 % tržeb a s neměnností u 71,9 % tržeb. Přitom z respondentů, kteří uvažují s růstem cen, by u 23,1 % tržeb se měly ceny zvyšovat pomaleji než v minulých obdobích, stejně rychle u 69,9 % tržeb a rychleji u 7 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 15,5 % tržeb, snížit u 7,3 % tržeb a 77,2 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 25 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 13,7 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 87,6 % počtu respondentů, u 10,1 % se zlepší a u 2,3 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 45,2 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 10,2 % a snížení 16,7 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 27,9 % počtu podniků.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se celkově meziměsíčně zvýšilo (o 0,3 bodu) a v meziročním srovnání je o 2,3 body vyšší.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebnictví** se hodnocení **současné ekonomické situace** meziměsíčně mírně zvýšilo. V říjnu hodnotilo 56,8 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 40,6 % jako uspokojivou a 2,6 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků s 35,8 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 2,1 % respondentů a u ostatních (s 62,1 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Hodnocení celkové poptávky se snížilo. Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti se 77,5 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 5,3 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za vyšší a s 17,2 % za nízkou. Stejně hodnotili respondenti i **úroveň domácích poptávky**. Z podniků, které vykonávají práce v zahraničí, označili **zahraniční poptávku** za nízkou respondenti s 41,1 % stavebních prací a za uspokojivou se 58,3 % stavebních prací.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 25,9 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období **příštích tří i šesti měsíců** jsou lepší než v září. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat v **příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů s 66,8 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti s 21,8 % stavebních prací a zhoršení s 11,4 %. **V příštích šesti měsících** by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů se 9,4 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti s 16 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 74,6 % respondentů.

Pro **příští tři měsíce** respondenti předpokládají zrychlení **stavební činnosti** a stále počítají s růstem **zaměstnanosti** (po sezónním očištění). **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 12,9 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů se 14,6 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky s 72,5 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti s 76,5 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 8,8 % respondentů a snížení 14,7 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 77 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 64,2 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 16,1 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 7,4 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 6,9 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 28,4 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 8,4 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 30,9 % své produkce, neměnnost u 68,9 % produkce. U těch respondentů, kteří uvádějí růst, porostou ceny pomalejším tempem než v předchozích obdobích u 16,3 % produkce, stejně rychle u 78 % produkce a rychleji u 5,7 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 34,8 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 21,4 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 49,3 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 9,7 % a snížení 11,2 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 29,8 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících), se celkově vlivem snížení poptávky meziměsíčně snížilo o 0,5 bodu a je o 7 bodů nižší než v říjnu 2006.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se hodnocení současné **ekonomické situace** ve srovnání se zářím zlepšilo. Jako dobrou hodnotilo v říjnu **ekonomickou situaci** svého podniku 65,7 % respondentů, 31,9 % jako odpovídající sezóně a 2,4 % jako špatnou. Podle mínění respondentů se zásoby v říjnu zvýšily. Současný **stav zásob** hodnotilo 85,4 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 14,2 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti s 21,7 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 72,7 % tržeb a se 5,6 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 59,7 % respondentů, 27,1 % očekává růst a 13,2 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 83,9 % tržeb, 1,8 % předpokládá pokles a 14,3 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období **příštích tří i šesti měsíců** se oproti září nepatrně snížila. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky s 47 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, se 49 % žádné změny nepředpokládají a 4 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se celkově snížilo v říjnu o 0,3 bodu, avšak stále dosahuje velmi vysokých hodnot. V meziročním srovnání je o 6,4 bodů vyšší.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** se podle respondentů v říjnu zvýšilo hodnocení současné ekonomické situace. Hodnocení poptávky se mírně snížilo. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 71 % respondentů jako dobrou, 27,6 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 1,4 % jako špatnou.

Očekávání vývoje **poptávky v příštích třech měsících** jsou stejná jako v září Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 31 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 66,6 % respondentů a 2,4 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 95,1 % respondentů, růst cen 4,2 % respondentů a 0,7 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 12,1 % respondentů, neměnnost 70,4 % a růst počtu zaměstnanců 17,5 % respondentů.

Očekávání **ekonomické situace** jsou pro období **příštích tří i šesti měsíců** nižší než v září.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb (je průměr tří sezónně očištěných ukazatelů - hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se oproti minulému měsíci zvýšilo o 0,7 bodu, ale je o 2,6 bodu nižší než před rokem.